

For the 9th International Puppet Theatre Festival of Tehran

15 - 21 Sep 2002

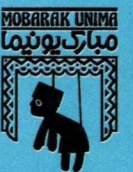
ویژه نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران
۲۴ تا ۳۰ شهریور ۱۳۸۱

هفتاد و پنج

Dramatic Arts Center

مركز نمایش دراماتیک

نمایش

نمایش

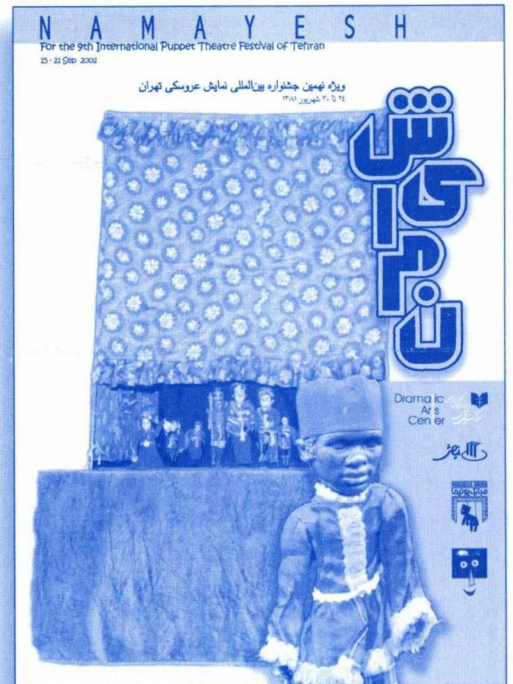
N A M A Y E S H

ویژه نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران

۲۴ تا ۳۰ شهریور ۱۳۸۱

For the 9th International Puppet Theatre Festival of Tehran

15 - 21 Sep 2002

MOBARAK UNAN
نمایش
نمایش

لاله تقیان
انوشیروان میرزایی کوچکسرای
هنگامه فتحی‌نژاد
حجت ترصدی، مریم محمدی
محمدعلی میرزایی
فرزانه سرمدی، جواد تولمی، پرویز میرزاحسینی
۱۲۸ (جهاد دانشگاهی - واحد هنر)
نخستین
انتشارات نمایش
علی‌اصغر دشتی، ایمان ذوقی، پریسا مهجور، غزل اسکندر نژاد، روزبه
افتخاری، حافظ آهی، مریم رجائی، افشین هاشمی، سیروس سعدوندیان

سردبیر:
طراح و مدیر فنی:
مترجم:
عکس:
کامپیوتر گرافیک:
حروفنگار:
لیتوگرافی رنگی:
چاپ جلد:
چاپ متن:
همکاران:

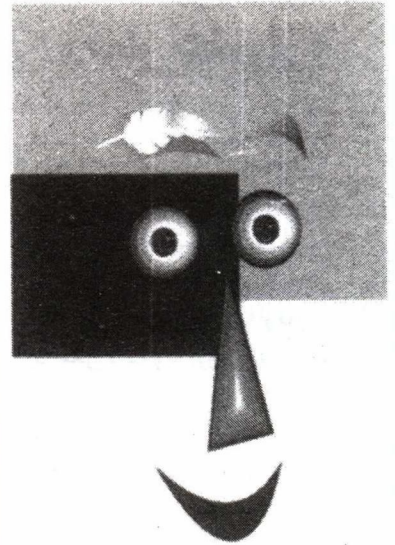
انتشارات نمایش

مقالات منتشره الزاماً نظرات مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیست. نقاح مطالب و عکس‌ها با ذکر مأخذ آزاد است. نمایش در چاپ و ویرایش مقالات و مطالب وارده منتظر است. مقالات رسیده به هیچ وجه مسترد نخواهد شد. نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان استاد شهید (ارفع)، تالار وحدت، کدپستی ۱۱۳۱۳۱۱۱، (انتشارات نمایش) • تلفن: ۵-۵۰۵۵۱۰۶ و ۶۷۰۸۸۱۶۱ • پست تصویری ۶۷۰۸۸۱۵۵

<http://www.irannamayesh.com>

iic@neda.net

Dramatic Arts Center
کانون نمایش

◀ جشنواره بهتر با همدلی ممکن است

نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی آخرین روزهای برگزاریش را می‌گذراند و جشنواره به عنوان عرضه مجموعه‌ای از آثار نمایشگران عروسکی بر صحنه موفق بوده و عموماً نمایش‌دهندگان و تماشاگران راضی به نظر می‌رسند. اما همه می‌دانیم که این رضایت و شادی برای آنکه تداوم و استمرار یابد و برای آنکه جشنواره در سال‌های آتی بتواند بهتر برگزار شود، و به ویژه از نظر کیفیت برنامه‌ها به معیارهای مطلوبش نزدیکتر شود باید بیندیشیم و راهکارهایی بیابیم تا برخی مشکلات و موانع موجود را نیز از میان برداریم، تا آنجا که عبارت "بین‌المللی" در عنوان جشنواره معنای واقعی‌اش را در معیارهای کار نمایشی و چگونگی روند برگزاری نیز بیابد.

همت مرکز هنرهای نمایشی برای راه‌اندازی این جشنواره و دیگر جشنواره‌ها ستودنی است اما به هر حال جشنواره‌ها، به ویژه آنها که به نوع خاصی از هنر نمایش می‌پردازند، کارشناسی دقیق‌تری را می‌طلبند. بدین مفهوم که چنانچه بلافاصله پس از اختتام هر جشنواره گروهی از کارشناسان خبره در موضوع مورد نظر گردهم آیند و برای دو سال بعد برنامه‌هایی را طبق توافق دنبال کنند همچنین در تولیدات خارجی و داخلی همزمان آغاز شود، بی‌تردید زمان کافی برای انتخاب بهتر و انسجام بیشتر در برگزاری جشنواره خواهد شد.

نهمین جشنواره تئاتر عروسکی شاید بیش از رویدادهای قبلی‌اش نشان داد که این گردهمایی تخصصی نیاز به دبیرخانه جداگانه و مستقل و با مشارکت تمامی نهادهایی دارد که برای نمایش عروسکی فعالیت دارند. بدین معنا که باید باور کنیم که این جشنواره باید در سطحی عالی و با بهترین‌ها در ایران و جهان عرضه شود و زمان آن رسیده است که گزینش برنامه برای اجرا در آن با قاطعیت بیشتر و در سطحی عالی صورت گیرد. بدیهی است که ما توانسته‌ایم تا به حال نیز گروه‌هایی از میان بهترین‌های جهان را به تماشاگرانمان عرضه کنیم، اما نمی‌توانیم ادعا کنیم که در داخل کشور نیز بهترین‌ها را عرضه کرده‌ایم. و اگر هنرمندان ما نیز هدفشان دست یافتن به سطح عالی کار است باید نواقص و کمبودهایشان را با همفکری و همدلی به بحث و بررسی بگذارند و به شیوه‌های عملی برای استمرار کار و تولید در سطح بهتر دست پیدا کنند. بی‌تردید اگر آن همدلی پدید آید حمایت از آنان نیز بی‌دریغ خواهد بود.

فهرست .....
جشنواره بهتر با همدلی ممکن است ۳۰۰۰ .....
نمایش عروسک سایه، پیشینه هزار ساله در شرق .....
۴ .....
اخبار جشنواره .....
۴ .....
نمایشهای خیابانی .....
۷ .....
تئاتر عروسکی، شرایط ویژه .....
۸ .....
مستندی جادویی بر صحنه تئاتر عروسکی .....
۹ .....
ایجاد فرهنگ، تربیت مخاطب متخصص .....
۱۲ .....
برنامه‌های امروز و فردا .....
۱۳ .....
خیمه‌شب بازی می‌تواند .....
۱۴ .....
سایت‌های نمایش عروسکی .....
۱۵ .....
معرفی گروه‌ها .....
۱۶ .....
بخش انگلیسی .....
۱۸ .....

◀ نمایش عروسک سایه،

پیشینه هزار ساله در شرق

سایه بازی یکی از قدیمی ترین نمایش های سنتی است که در چین، هند، اندونزی، ترکیه و خیلی از کشورهای شرقی جزء پرریننده ترین نمایش ها است. عروسک های این نمایش دو بعدی هستند و در قدیم اشکال آنان را از روی پوست بدون پشم حیوانات (مثل پوست تنبک) برش می دادند. اما امروزه از کاغذ که برش آن به وسیله قیچی و شکل پذیرش بسیار آسان تر است و یا از طلق های سفید یا رنگی برای این کار بهره می گیرند و روی آن را با شیرنگ می پوشانند تا به رنگهای مختلف در زیر منبع نور در آیند. صحنه نمایش پرده ای از پارچه سفید از جنس کتان و ابریشم است. در قدیم برای روشنایی از نور فانوس بهره می گرفتند و امروزه از نور لامپ که پشت پرده قرار دارد استفاده می کنند و سایه عروسکها به روی پرده منعکس می شود.

عروسکها به دقت برش می خورند. با استفاده از نوع رنگ های به کار رفته در عروسکها و نور صحنه می توان نمایشی به صورت سیاه و سفید و یا رنگی نشان داد. گاهی نیز فنرهای کوچکی، بعضی از اجزاء عروسک مثل مو، کلاه و یا ریش را می لغزانند و عروسک را زنده تر جلوه می دهند. عروسکها معمولاً از قطعاتی چند تشکیل می شوند که به صورت مفصلی به هم می پیوندند که تعداد مفصل معمولاً محدود است و حرکت عروسک توسط این مفصل و به وسیله باتومهایی که در دست عروسک گردان است هدایت می شود. عروسک های سایه بازی همیشه از نیمرخ دیده می شوند، ولی بعضی از اعضای عروسک نمایی از روبرو دارد. سایر اجزای نمایش چون وسایل صحنه (اکسسوار) و دکور نیز به همین به روی کاغذ، طلق یا پوست طراحی و به روی پرده نصب می شود. ابعاد و اندازه عروسکها بسیار متفاوت است ولی اغلب ارتفاع عروسک حدود ۳۰ تا ۳۵ سانتی متر است. اندازه پرده نمایش نیز بستگی به ابعاد عروسک دارد. اغلب پرده را

◀ اخبار جشنواره

● دایه ها، قصه گوین الهامبخش

در آخرین روز همایش نهمین جشنواره عروسکی خانم نازنین نوذری استاد زبان اسپانیایی درباره نمایش های عروسکی لورکا سخنرانی کرد. ایشان در ابتدا از دوران زندگی لورکا سخن گفت و به بررسی عواملی پرداخت که در پرورش قریحه هنری لورکا نقش مؤثر داشتند. فدریکو گارسیا لورکا در ۵ ژوئن ۱۸۹۸ در دهکده فونته واکورس در نزدیکی گرانادا به دنیا آمد. خانواده ای متمول و فرهنگ دوست داشت. او اولین تجارب آشنایی با زندگی مردم عادی را از دایه های "دولورس" و "انیا" بدست آورد که برایش تصنیف های عاشقانه مردم کوه و دشت و صحرا را می خواندند و او را با سنت ها و زندگی عامه مردم آشنا می کردند. به گونه ای که بعدها درباره این دوران می گوید: اگر خدمتکارها نبودند چه بر سر بچه های پولدارها می آمد، هرگز با حقایق زندگی آشنا نمی شدند. در شش سالگی لورکا نخستین تجربه های نمایش عروسکی را با دیدن نمایش های عروسکی دوره گردی به دست آورد و سپس صاحب جعبه کوچک نمایش عروسکی ای شد که به قولی با پول قلکش به دست آورده بود و با آن برای کودکان فامیل و بزرگترها نمایش می داد. پس از تحصیلات مقدماتی و آشنایی لورکا با موسیقی و شعر به سوی دنیای نمایش کشیده شد و در این میان با هنرمندانی چون "رافائل آلبرتی" و "سالوادور دالی" و "لوئیس بونوتل" آشنا شد. نخستین کار نمایشی او، نمایشنامه عروسکی "افسون شوم شاپرک" بود که در سال ۱۹۱۹ نوشته شد و در ۱۹۲۰ به روی صحنه رفت، کاری مدرنیستی که از رویای نیمه شب تابستان اثر شکسپیر متأثر بود و قهرمان آن یک سوسک بود که عاشق می شد و عشق و مرگ در آن موج می زد. ولی شکل غیر متعارف آن باعث شد که با شکست مواجه شود. پس از آن نمایشنامه عروسکی "دخترکی که به درختان هلو آب می داد و شاهزاده فضول" را نوشت. نمایشنامه بعدی او که با استقبال فراوان روبرو شد، همسر عجیب کشدوز بود که دو نسخه از آن مربوط به سالهای ۱۹۳۰ و

گردآورنده: پریسا مهجور

خیلی وسیع تر از اندازه ای در نظر می گیرند که صحنه بازی را تشکیل می دهد. این پرده را می توان به جای پارچه از تور گاز یا کاغذ نیز درست کرد. عروسک باید به طور کامل به پرده نمایش بچسبید، زیرا هرچه عروسک با پرده فاصله بیشتری داشته باشد، تصویر محوتر و ناموزون تر به نظر خواهد رسید. عروسک های سایه معمولاً با سه یا دو باتوم هدایت می شوند که حرکت بدن و دست و پاها را شامل می شود. جنس باتومها از چوب یا مفتول آهن است که یک سر آن به آدمک چسبیده و یا منگنه شده و یا به وسیله نخ به آن وصل شده و سر دیگر آن را عروسک گردان در دست می گیرد. عروسک گردان باید مهارت لازم برای هدایت درست عروسک و به دست گرفتن سه باتوم داشته باشد.

نمایش سایه بازی، دارای امکانات وسیع نمایشی است. در این نوع نمایش، عروسکها قادرند ناگهان غیب یا ظاهر شوند و یا تغییر کنند و تبدیل به شخصیت دیگری شوند. عروسکها در این نمایش به راحتی می توانند در صحنه های عجیب و غریب حضور یابند مثلاً روی ابرها راه ببروند. به همین خاطر بسیاری از افسانه ها و اسطوره های قدیمی و صحنه هایی مثل نبرد با اژدها و مبارزه دو پهلوان و غیره را به وسیله این شیوه نشان می دهند.

این شیوه در قدیم الایام در شرق رواج داشته و از آسیا به اروپا راه یافته است. «یوهان کاسپار لاوتر روحانی عالی رتبه و نویسنده کتاب «بخش زیبایی شناسی» تئاتر سایه ای را ستایش کرد و نوشت که این تئاتر شخصیت و روح انسان را در صادقانه ترین و بی پیرایه ترین حالت ممکن، باز آفرینی می کند و هیچ هنر دیگری تا این اندازه به حقیقت دست نیافته است.»

منابع: آفرینش و زندگی با عروسک های صحنه، فرناز بهزادی، تهران، حوزه هنری، ۱۳۷۹.
تئاتر عروسکی، گوتتر بیرمر، مترجم: حسن پارسایی، تهران، نمایش، ۱۳۷۷.

۱۹۳۳ موجود است. داستان کفافی است که به خاطر رفتارهای عجیب و غریب همسرش او را ترک می‌کرد و سپس به عنوان عروسک‌گردان دوره‌گرد به میخانه همسرش بازمی‌گشت و با بازی زندگی گذشته‌اش نزد همسر، او را متأثر کرده و باعث می‌شد که زن به عشق خود نسبت به همسرش اعتراف کند. این تنها نمایشنامه لورکا است که پایان خوش و امیدوارکننده دارد. از تراژدی "دون کریستو پال" دو نسخه در دست است که به فاصله ده سال از هم نوشته شده و با هم تفاوتی دارد، در نخستین نسخه جنبه‌های خیالپردازانه و عامیانه بیشتر است ولی دومی خشن‌تر شده است. آخرین اثر لورکا در زمینه نمایش عروسکی را "عشق دون پرلیم بلین و دونا بلیسا" است که توسط دولت وقت سانسور شد چون معتقد بودند که شخصیت دون پرلیم بلین شبیه دیکتاتور وقت پرمورا است.

نمایشهای لورکا شدیداً متأثر از نمایش عروسکی سنتی و عامیانه اسپانیا "کاجی پورا" است و پر از اصطلاحات بومی و محلی زنان "گرانادا و اندلس" است و مخاطبش از کوچک تا بزرگسال را در برمی‌گیرد. نمایشنامه‌های عروسکی او نه تنها در اسپانیا شهرت یافت به‌ویژه زمانی که با گروه تئاتر سیار باراکا به گوشه و کنار اسپانیا سفر می‌کرد- که در کشورهای آرژانتین و مکزیک نیز با موفقیت اجرا شد و نظر عامه و هنرمندان را به خود جلب کرد. این شاعر بزرگ که بیشترین تأثیراتش را از تصنیف دوران کودکی گرفته بود، معتقد است که من دوران کودکی بسیار طولانی‌ای داشته‌ام.

در پایان جلسه آقای ذوالفقاری از سخنرانان و شرکت‌کنندگان در همایش تشکر کرد.

● گزارشی از برگزاری Workshop از کشور ایتالیا

ایتالیا امسال با شکلی متفاوت در جشنواره شرکت کرد. «ویتوریو زاتلا» عضو یونیمما و عروسک‌گردانی پراگری است. او ابتدا به تاریخچه شرکت Teatrino delle's و همکاری با اتللو سارتسی پرداخت. گروه آنان که در سال ۱۹۲۸ تأسیس شد تاکنون سی برنامه عروسکی به سبک‌های دستکشی، نخ (ماریونت) و سایه‌های رنگی برای کودکان ۱۰-۲ سال تهیه و اجرا نموده است. این گروه در زمینه موضوعات و

برنامه‌های آموزشی نیز در ایتالیا فعالیت دارد و با مدارس همکاری می‌کند. زانلا با

عروسک‌های سنتی و قدیمی ایتالیا به ایران آمده که اکثراً با شیوه دستکشی و از جنس چوب، اسفنج و پایه‌ماشه هستند. او با عروسک‌هایش به اجرای نمایشهای زیبایی پرداخت. و درباره شیوه ساخت سر عروسک و دوخت لباس آنان صحبت کرد. او به معرفی عروسک‌های سنتی ایتالیا چون "پانتالونه" و "آرلکینو" و "سندرونه" و "فجولینو" و... اشاره و سابقه و پیشینه آنان را بیان کرد و برخی از متن‌های نمایشی آنان را اجرا کرد. سپس به ساخت عروسک‌های پایه‌ماشه پرداخت و شیوه ساخت آنان را به حاضرین نشان داد.

گفتگو با گروه نمایش بلغارستان غزل اسکندر نژاد

«یک قصه درباره دو موش» نام نمایشی است که از کشور بلغارستان به جشنواره آمده است و با بهره‌گیری از عروسک‌های ساده، ارتباط قابل توجهی با طیف مخاطب خود یعنی کودکان برقرار کرده است. دوستی، آزادی انتخاب تعاون و همیاری برای پشت سر گذاشتن موانع و مشکلات و همچنین خودشناسی از درون مایه‌های اصلی این

نمایش‌اند.

کارگردان این نمایش معتقد است آنکه دوستی دارد تیره بخت نخواهد بود.

نام گروه تئاتر بلغارستان چرخ است، (تئاتر روی چرخها) و علت این انتخاب این است که این گروه عهد کرده هرگز از مسافرت کردن به مکانهای مختلف و کارکردن برای کودکان نمی‌ایستد. این گروه کار خود را از ژانویه سال ۱۹۹۶ در صوفیه پایتخت بلغارستان آغاز کرد. یک قصه درباره دو موش "اولین کار این گروه است که بیش از ۴۰ بار در نقاط مختلف جهان اجرا شده است. (این نمایش برگرفته از داستان لاتفوتن است).

گروه چرخها تئاتر خود را برای گروه سنی ۴ تا ۱۱ سال تدارک دیده است. ولی معتقد است افراد بزرگسال نیز از دیدن این نمایش لذت خواهند برد.

گروه نمایش بلغارستان از عکس‌العمل‌های کودکان در حین و بعد از اجرا ابراز خرسندی کرد و واکنش تماشاگر ایرانی را بسیار به موقع و دقیق دید.

در قسمت پایانی نمایش موش شهری دست به انتخاب آگاهانه‌ای می‌زند و تصمیم می‌گیرد همراه موش روستایی به دامن طبیعت برود و زندگی جدیدی را آغاز کند. موش شهری در می‌یابد که غذا و خوراک مهم‌ترین مسائل زندگی نیستند، بلکه علاوه بر آنها مسائل مهمتری هم چون حس مسئولیت و جنگیدن برای آنچه که به دست می‌آورد در راه زندگی وجود دارند. در پایان کارگردان گروه علت روی‌آوری به نمایش عروسکی را چنین توضیح داد:

در قلب هر انسانی کودکی نهفته است و همه انسانها میل به سرگرم کردن و شاد ساختن این کودک دادند و تئاتر عروسکی بهترین راه برای دست‌یافتن به این مهم است.

● در حاشیه جشنواره

تالار وحدت در چهارمین روز جشنواره شاهد سیل عظیم مشتاقانی بود که ساعاتی پیش از اجرای نمایش نی سحرآمیز از کشور اتریش برای شرکت در Workshop این نمایش در پشت صحنه تجمع کرده بودند. مسئول و سرپرست این گروه با دقت و حوصله زیاد طرز گرداندن عروسک‌های نمایش خود را برای علاقمندان توضیح داد و مشتاقان تئاتر عروسکی توانستند عروسک‌ها را در دست

◀ نمایش‌های خیابانی

وحید لک

در اکثر نمایش‌های خیابانی این دوره خصوصاً گروه‌های شهرستانی نمایش‌ها به ضرب‌آهنگ‌های متفاوتی تقسیم‌بندی شده است و بالعکس در نمایش‌های منتخب تهرانی به این حرف می‌رسیم که نگاه ما نگاهی متفاوت است و سازگار با محیط زندگی خودمان و شاید عروسک‌ها نیز می‌دانند انسان را تا پیش از مرگ نباید خوشبخت بدانیم، حتی اگر در آغاز نمایش این گونه به نظر برسد که قهرمان از بختی بلند برخوردار است. در یک جمع‌بندی می‌توان به جذابیت این نمایش اشاره کرد که در کلیه نمایش‌ها سعی می‌شود به نوعی تماشاگر را به سوی خود جلب نماید و این مسئولیت دشوار بر عهده عروسک است، عروسکی که جانش را از انسان می‌گیرد و هدایت‌کننده او انسان است و حال چه مسئولیت خطیری بر دوش اوست، انسانی که نمی‌تواند با هم نوع خود گفتگو کند، شاید بتواند از طریق واسطه و عروسک حرف بزند و راهنمایی کند و بخواهد و بفهماند و یاد بگیرد. آخر سخن اینکه با نگاهی به این نوع تماشاگر، می‌بینیم که در اولین دیدارشان از نمایش عمیقاً تحت تأثیر قرار می‌گیرند و سعی در ارتباط با گروه بازی می‌دارند و این آن لحظه‌ای است که خستگی گروه خیابانی رفع می‌شود.

تماشاگران را جوانان تشکیل می‌دهند. جوانانی که شاید به سمت مسیر و فکری نوگرایش یافته‌اند، آنها دیگر از سرگرمی‌هایی که ظاهراً برای لذت آنها ابداع شده لذت نمی‌برند و به جنب جوش آمده‌اند که شاید بتوانند در عرصه هنر و نمایش حرف‌هایی تازه بگویند که در نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش‌های عروسکی و در بخش نمایش‌های خیابانی شاهد به‌کارگیری عروسک‌ها، صورتک‌ها و حتی استفاده از آواز و رقص‌های شکل گرفته و اشعاری که طبیعتی متعالی دارند. نمایش خیابانی آمیخته با آئین و سنت نمایش مردمی است این گونه نمایش‌ها اغلب به قصد فراهم آوردن تعداد عظیمی تماشاگر در مکان‌های مختلف برپا می‌شود. و به ناچار از نمایش‌هایی که فقط برای تعداد خاصی و با ظرفیت مشخص اجرا می‌گردد متفاوت است. در نگاهی سطحی به آمار چند روز پیش نمایش‌های خیابانی متوجه خواهیم شد که خیل کثیری از مردم به دیدن این گونه نمایش‌ها آمده‌اند و این در حالیست که تماشاگر نمایش‌های شهرستانی بیشتر است. در خانه هنرمندان روزانه بیش از هزار نفر از نمایش چریکه سما کاری از هنرمندان سستندج دیدن می‌کنند.

نمایش خیابانی در بین مردم ما، نوعی نمایش تازه و نو نیست. شاید مردم با نام آن نامانوس باشند اما وقتی که اتفاقی را ببینند و حس کنند که این اتفاق برای آنها پیش بینی شده مطمئناً ارتباط خاصی با آن برقرار خواهند کرد و برای اینگونه برنامه‌ها احترام خاصی قائل خواهند شد، این احترام ریشه در آئین و سنت ما دارد و از دیرباز نیز بوده است، در گذشته نه چندان دور در روستاهای ایران و حتی در شهرهای بزرگ گروه‌هایی برای سرگرمی مردم و منبع درآمدی برای خود به اجراهای برنامه‌هایی در قالب‌های آکروباتیک (رسن بازی و...) شیرین‌کاری‌ها (تقلید و...) و اجرای برنامه‌های مذهبی (تعزیه و...) و حتی معرکه‌گیری می‌پرداختند و مردم را با این اتفاقات سرگرم می‌کردند.

به تدریج با تحولاتی که در عرصه هنر این مرز و بوم رخ داد نسل جوان امروزی که به ضرب تند سینما و تلویزیون عادت کرده بود، هرگز نمی‌توانست این کندی و روند آهسته را تحمل کند و خوشبختانه امروزه آن چنان افکار شکوفاست که هرگز بیشتر از این قبیل نبوده است. تا بدان جا که نسل تماشاگر قدیمی که اکثراً افراد پا به سن گذاشته بودند به نسلی جوان تبدیل گشته‌اند، و به نحو فزاینده‌ای اکثر

◀ تئاتر عروسکی تجدید خاطره

گفتگو با سیدقاسم قوامی کارگردان نمایش

"سوگوارهای بر اژدها"

است که برای هر مخاطب تازه وارد حرفی برای گفتن داشته باشد.

این مهم نباید فراموش شود که در تئاتر خیابانی برخلاف تئاتر صحنه‌ای مخاطب حق انتخاب دارد و اگر اثر توانایی ارتباط نداشته باشد؛ مخاطب عطای نمایش را به لقایش می‌بخشد زیرا در تئاتر خیابانی برای رهگذران عام و خاص باید مفهوم و معنا و جذابیت وجود داشته باشد.

● به نظر شما ضرورت برگزاری جشنواره‌ای تحت عنوان جشنواره عروسکی در چیست؟

○ قوامی: تئاتر عروسکی اگر به شیوه فنی و اصولی کار شود هم مخاطب بزرگسال و هم کودکان و نوجوانان را ارضاء می‌کند از همین رو از ارزش و اعتبار قابل توجهی برخوردار است. البته به نظر می‌رسد با برگزاری مداوم این جشنواره حرکت قابل قبولی در تئاتر عروسکی ایران به وقوع پیوسته است.

● نظر خود را درباره عروسک و دنیای

● لطفاً کمی درباره نمایش انتخابی خود توضیح دهید.

○ قوامی: نمایش "سوگوارهای بر اژدها" نمایشی است بی‌کلام بر پایه رقص، حرکات موزون و ایما و اشاره. این نمایش که بر اساس افسانه‌های عامیانه نوشته شده نیم نگاهی به آئین‌ها و مراسم سنتی قبایل ایرانی دارد.

در این اثر سعی شده ملیت از بین برود. در واقع از هر قوم و قبیله‌ای، خصیصه‌ای وام گرفته شده است. مثلاً: چوب بازی بلوچ‌ها در کنار رقص سه پای لرها و مراسم مویه قبایل جنوب ایران در کنار رقص قاسم آبادی قرار گرفته است.

● چه نمایش‌هایی ویژگی اجرای عروسکی در خیابان را دارند؟

○ قوامی: مسلماً نمایش خیابانی باید این توانایی را داشته باشد تا مخاطب را تا پایان اثر درگیر کند. خصیصه دیگر نمایش خیابانی این

◀ تئاتر عروسکی، شرایطی ویژه

گفتگو با "زهرا صبری" کارگردان نمایش "دختر انار"

شکل بین‌المللی برگزار شده؛ به نظر شما بین‌المللی بودن جشنواره چه تأثیری بر روند تئاتر عروسکی کشورمان دارد؟

صبری: فقط در حسرت خوردن مؤثر است. در حد اینکه ببینیم گروه‌های خارجی چه امکاناتی دارند و ما غبطه می‌خوریم. اگر اتفاقی که برای یکی از جشنواره‌های فجر افتاد و کارگاه‌هایی با حضور اساتید خارجی برگزار شد در خصوص تئاتر عروسکی هم اتفاق می‌افتاد خیلی خوب بود. جشنواره عروسکی دو سال یکبار و در یک هفته برگزار می‌شود و ما با انبوه کارها مواجه هستیم و اکثراً هم ترجیح می‌دهند کارهای خارجی را ببینند و هنرمندان عروسکی هم که این کارها را می‌بینند در حد دیدن رو کار است نه زیر کار. اگر چند روز قبل از جشنواره توسط گروه‌های قوی شرکت کننده خارجی کارگاه‌هایی تشکیل شود تا هنرمندان با تکنیک و عروسک‌های آنها آشنا شوند خوب است؛ ولی در وضعیت کنونی فقط حسرت و غبطه خوردن ما را بالا می‌برد. حتی فیلم‌های خارجی هم در اختیار دانشجویان و گروه‌های عروسکی قرار نمی‌گیرد. اگر مرکز، اساتید و تمام کسانی که فیلم خوب دارند اقدام به تشکیل آرشیو فیلم‌های عروسکی می‌کردند آن هم مؤثر بود. مورد دیگری که می‌تواند به تقویت تئاتر عروسکی کمک کند تشکیل نمایشگاه عروسک است؛ ببینید الان حدود ۵۰ نمایش ایرانی در جشنواره شرکت می‌کند و هر نمایش چندین عروسک دارد که اگر تمام عروسک‌ها را جمع کنند چیزی بیش از ۳۰۰ عروسک امسال ساخته شده است. به نظر من باید این عروسک‌ها را در جایی نمایش دهند تا دیگران بتوانند مثل کتابخانه که از آن قرض می‌گیرند از آن عروسک قرض بگیرند. اصلاً این دو سال یکبار برگزار شدن جشنواره عروسکی در خیلی از کارها وقفه ایجاد می‌کند؛ نمی‌دانم چرا اینگونه است حتی سالگرد مرگ و تولد را سال به سال می‌گیرند ولی نمی‌دانم چرا جشنواره عروسکی باید دو سال یکبار برگزار شود.

● به نظر شما تفکیک سالن‌های تئاتر برای گونه‌های مختلف تئاتری ضرورت دارد؟

● لصفاً در خصوص نمایشی که برای جشنواره عروسکی آماده کرده‌اید توضیح دهید؟

صبری: "دختر انار" که بر اساس نوشته‌ای از اردشیر صالحپور کار شده است. البته این نمایش در شیوه و تکنیک عروسکی دارای خصوصیتی است که ترجیح می‌دهم تماشاگران ببینند و از قبل حرفی درباره آن نزنم.

● شما به عنوان کسی که به صورت تخصصی تئاتر عروسکی کار می‌کنید بفرمائید چرا غیر از ایام جشنواره اقدام به تولید تئاتر عروسکی نمی‌کنید؟

صبری: سؤال شما مثل این است که بپرسید چرا شما فقط توی مهمانی‌ها غذاهای رنگارنگ می‌خورید؛ دلیلش این است که ما غیر از مهمانی‌ها آن غذاها را نمی‌بینیم. جشنواره عروسکی هم یکسری امکانات مثل بودجه و شرایط تمرین و اعتبار برای اجرای عموم ایجاد می‌کند که غیر از جشنواره و خارج از سیستم این شرایط وجود ندارد. به همین جهت این جشنواره است که ما را به سمت خودش سوق می‌دهد، البته به نظر من این نکته فقط شامل جشنواره عروسکی نیست و درباره تمام جشنواره‌ها مصداق دارد.

● ولی ما در زمینه تئاتر زنده شاهد تولید خودجوش بدون وابستگی به جشنواره هستیم؟

صبری: در تئاتر زنده ساخت و ساز و امکانات به معنای تئاتر عروسکی لازم نیست. برای آماده‌سازی یک تئاتر عروسکی حتماً لازم است که ما کارگاهی برای ساخت عروسک داشته باشیم. این نیاز اصلاً در تئاتر زنده وجود ندارد و نیاز آن برای تمرین فقط بازیگر است. ما هم مشکل ساخت عروسک داریم و هم این مشکل که عروسک‌ها پیمان را کجا بگذاریم و کجا تمرین کنیم. همه اینها برای تولید یک تئاتر عروسکی شرایط ویژه‌ای را می‌طلبد و به دلیل نبود این شرایط معمولاً عروسکی‌ها دوری می‌کنند و در خارج از سیستم جشنواره کمتر دست به تولید آثار عروسکی می‌زنند.

● جشنواره عروسکی یکی از اولین جشنواره‌های تئاتری بوده است که به

صبری: به نظر من ضرورت دارد و بد نیست که اینگونه باشد. مثلاً الان خود من عادت کرده‌ام برای دیدن نمایش‌های سنتی به تالار سنگلج بروم و برای دیدن تئاتر عروسکی به تالار هنر. هر چند معتقدم تالار هنر جای مناسبی نیست. البته مشکل دیگر مربوط به تقسیم بندی تئاتر عروسکی کودک و بزرگسال است. در تالار هنر بیشتر نمایش‌های عروسکی کودک اجرا می‌شود. پس ما تئاتر عروسکی بزرگسالان را کجا اجرا کنیم؟

● با توجه به ضرورت و نیاز حتمی تئاتر عروسکی به آموزش بفرمائید آیا دانشکده‌های متعدد تئاتری که گرایش نمایش عروسکی را دارند توانسته‌اند در عرصه آموزش تئاتر عروسکی مؤثر واقع شوند؟ آموزش تئاتر عروسکی اساساً چگونه است؟

صبری: به نظر من در حد عالی نیست. البته من رشته‌ام عروسکی نبوده است ولی تا جایی که از هنرمندان عروسکی شناخت دارم؛ دیده‌ام که خیلی راضی نیستند. در مجموع شیوه تدریس و آموزش رضایت‌بخش نیست و این در وهله اول به درج‌ازدن اساتید بر می‌گردد. در زمینه تئاتر عروسکی اگر مطلبی ده سال پیش تدریس می‌شده است الان هم همان مطلب آموزش داده می‌شود. حتی یک پزشک با علم روز پیش می‌رود ولی تئاتر عروسکی نه!

تئاتر عروسکی جهان از لحاظ تکنیک، سالن، متریال و... در حال پیشرفت است و آموزش ما با آنها فاصله زیادی دارد. متأسفانه اساتید ما پیگیر نیستند.

بی شک تصور اینکه برخی از "دستها" قدرتی جادوئی و سحر کننده را در سر انگشتان خود به همراه دارند و قادر به انجام کارهایی عجیب و قریب و بعضاً خارق العاده هستند که به دور از ذهن انسان معمولی است، گاه واقعیت می‌یابد و تا جائی پیش می‌روند که اثری درمانی به خود گرفته و به عنوان دستان شفا بخش شهرت می‌یابند، به طوری که با دیدن نمایش "دستها" تصور مذکور تقویت می‌شود و باورپذیر می‌نماید.

در روزهای واپسین نهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر عروسکی سالن اصلی تئاتر شهر در میان اجراهای خود شاهد اجرائی به ظاهر کودکانه ولی در بطن سرشار از جذبه و نکته بود که به نوعی می‌توان از آن به عنوان یکی از بهترین اجراهای نمایش عروسکی یاد کرد. اجرائی برگرفته از ذهن خلاق و دستان موجودی به نام انسان. دست شاید تنها وسیله‌ای برای بلند کردن اشیاء و یا زیبایی صرف در بدن انسان به کار نرفته است. دارا بودن پنج انگشت در هر دست تنها برای گرفتن اشیاء به کار نمی‌رود. سر انگشتان هر فرد اعجازی می‌آفریند که در بسیاری از مواقع دور از ذهن و باور می‌نماید.

تلفیق حرکات تجسمی دست به همراه موسیقی که ترکیبی زیبا از یک نمایش بسیار خلاق و کم هزینه را به وجود می‌آورد.

در بدو ورود به سالن و دیدن دو لته یکی بلند و ایستاده و دیگری کوتاه و پهن بر پهنه صحنه سالن اصلی ما را دچار حیرت می‌سازد که شاهد چه نوع نمایشی خواهیم بود. لته‌ای سیاه بدون هیچ رنگ و شکلی بعد از مطلبی که به معرفی گروه دونفره بازیگران روسیه توسط مترجم این گروه قرائت شد، نمایش آغاز می‌گردد. صحنه‌هایی اپیزودیک و کوتاه اما جذاب و با نشاط. گوئی به تماشای صحنه‌ای واقعی از طبیعت نشست‌اید.

می‌توان از اپیزودهای باغ وحش، گامهای اول، پرواز، رقص آفریقائی، قوی بیانیت، داستان دریا، گفتگو، رقصنده و در انتها کالینگا رقص ویژه روسیه.

از نکات بسیار زیبا حرکات ظریف دست در شکل دهی و تصویرسازی موجودات و اشیاء است به شکلی که مثلاً در اپیزود باغ وحش حیواناتی به تصویر کشیده می‌شوند که اصلاً به نظر غیر طبیعی نمی‌آیند. نرمش حرکات و فرم دهی در نوع حرکت دستها و انعطاف پذیری آنها بسیار شایان توجه است. از جمله اپیزودهای زیبا داستان گفتگو و قوی بیانیت بود که به خوبی در جلب توجه تماشاگر مؤثر بود و نوع نمایش را از کاری کودکانه و ابتدائی خارج کرد. از دیگر نکات رقص آفریقائی که بارنگین ساختن دستها و انگشتان و عروسک‌های انگشتی به نمایش درآمد و با هماهنگی بسیار دقیق و متناسب با ریتم موسیقی منطقه، هماهنگی لازم را داشت و با رقص ویژه‌ای مربوط به کشورشان با لباس و فرم رنگ به پایان رسید.

طبیعتی که با اقیانوسها، دریاها، موجودات زنده و بی‌جان بارها و بارها از صفحه‌های جادوئی تلویزیون به نمایش درآمده است و مبهوت مان کرده است، اینبار نه از شیشه نورانی تلویزیون که در جلوی روی شما و به وسیله دستان دو زن هنرمند و باذوق به تصویر کشیده شده است.

اپیزود اول با نام فانتازی به عنوان پیش درآمد نمایشی است از پرواز مرغانی به وسیله دست، که در ادامه با اضافه شدن دو تکه پارچه آبی و نارنجی مبدل به دریا و بعد موجودات درون آن که بلافاصله تبدیل به هواپیمائی در حال پرواز مبدل می‌گردد و گاه ساعت، گاه گیاه در حال رشد و حتی قایق بادبانی و چتر و ستاره‌های دریائی همگی واقعاً دیده‌ها را خیره می‌کند.

این نمایش دارای حدوداً چهارده اپیزود کوتاه بود که هر کدام از این اپیزودها شاید قصه خاصی را نداشت ولی چیزی از جذابیت یک نمایش عروسکی کمتر نداشته و بسیار فراتر از یک نمایش نیز بود. که از آن جمله

HANDS Miracle

(Russia)

www.miraclehands.com

اعجاز دستها

(روسیه)

◀ ایجاد فرهنگ، تربیت مخاطب متخصص

گفتگو با "سامان محمدی" کارگردان نمایش "درخت بخشنده"

● **لطفاً در مورد نمایشی که برای جشنواره آماده کرده‌اید توضیح دهید.**

● **محمدی:** این نمایش برگرفته از داستان معروف نویسنده نامی "شل سیلور استاین" است. سیلور استاین نویسنده‌ای برای کودکان است که از شاخصه آثار او اختصار فانتزی و زیبایی در کلام است. نمایشنامه عروسکی "درخت بخشنده" بر اساس این پارامترها شکل گرفته است. شیوه اجرایی آن وام گرفته از شیوه نمایش عروسکی سایه است ولیکن به صورت مشخص یک شیوه جدید است، که گروه در طی دو سال تولید این نمایش به آن دست یافت. در این شیوه به کارگیری امکانات و توانایی‌های نمایش عروسکی با قابلیت‌های جدید امکان‌پذیر است. در واقع این نمایش تجربه‌ای در جهت پویا نمودن هنر نمایش عروسکی است. نمایش عروسکی درخت بخشنده از فانتزی به عنوان یکی از اساسی‌ترین اصول ساختاری بهره گرفته است. در این نمایش از ابتدایی‌ترین علاقه‌مندی کودکان یعنی نقاشی استفاده می‌شود.

● **با توجه به اینکه شما فرمودید درخت بخشنده نمایشی ویژه کودکان است، بفرمائید چرا آثار نمایشی ویژه کودکان اعم از زنده و عروسکی با توجه به تولید انبوه این گونه آثار از قابلیت و کیفیت چندان مطلوبی برخوردار نیستند و اکثر هنرمندان این شاخه نگاهی سطحی به آثار ویژه کودکان دارند؟**

● **محمدی:** به نظر من این مسئله وجود دارد که هنرمندان ما که به این عرصه می‌شوند بیشتر به خاطر غم نان است. کار کودک از ممیزی کمتری برخوردار است، زودتر به نتیجه می‌رسد و با وجود فرهنگسراها، متولیان این مسئله بیشتر شده است. هنرمندان هم به خاطر اینکه سریعتر به نان دست پیدا کنند، اقدام به اجرای این نمایش‌ها می‌کنند و به این عرصه پا می‌گذارند. دومین مسئله‌اش دید مدیران و مسئولان ما نسبت به تئاتر

کودک است. به جهت اینکه فکر می‌کنند تئاتر کودک تنها برای شاد کردن کودک است و نه برای آموزش دادن یا یاد گرفتن. تنها به این نگاه می‌کنند و با این دید جلو می‌روند. بنابراین و به مرور زمان این سیاست جا می‌افتد و هنرمندان ما هم به تبع این سیاست وارد این عرصه می‌شوند و به نظر من این عرصه خیلی خطرناک است و جامعه ما گمان می‌کنند کار کودک خیلی پیش پا افتاده است. ما اصولاً کارهای کودک را با کارهای روحی و سیاه بازی اشتباه گرفته‌ایم، چون کارهای روحی دارای یک دیالکتیک خنده‌آور است نه خنده‌دار و تماشای آن به آن اتفاق سطحی که در حال می‌افتد می‌خورد. هیچ پشتوانه مفهومی وجود ندارد. البته در بعضی مواقع در آثار سیاه‌بازی روحی استثنا هم وجود دارد و تنها باید در خصوص این مسئله اظهار نظر کند. به همین خاطر هنرمندانی که وارد عرصه کودک می‌شوند همان جنبه را بزرگ می‌کنند و به کودک ارائه می‌دهند کودک هم مثل یک لوح نانوخته هر چیزی که دریافت می‌کند می‌پذیرد. متأسفانه ما به دلایل بالا تئاتری به نام کودک نداریم و این تئاتر یک تئاتر پیش پا افتاده و سطحی است. در حالی که در سطح دنیا بهترین و دقیق‌ترین آثار برای کودکان خلق می‌شود. چه از لحاظ نوشتاری، چه تصویری و چه نمایشی.

● **به نظر شما چرا اکثر مردم نمایش عروسکی را در معنای وسیعی تنها به تئاتر عروسکی کودکان نسبت می‌دهند؟**

● **محمدی:** این به خاطر نگاه غلط جامعه ما است. به جهت اینکه ما نمایش عروسکی مبارک را در فرهنگمان داشته‌ایم و این نمایش اغلب تماشاگران را کودکان تشکیل می‌دهند و چون مطالب ارائه شده در این نمایش برای کودک بوده جامعه امروز ما نمی‌تواند با مطالبی که مبارک مطرح می‌کند کنار بیاورد. جامعه امروز ما جامعه کامپیوتر و ماهواره است و به خاطر همین مردم ما نمی‌توانند با مفاهیمی که مبارک می‌خواهد

حرف بزنند خودشان را همراه کنند. چون آنها از مبارک خیلی جلوترند. و برای همین هنرمندان سطح خودشان را پائین می‌آورند و می‌گویند چون نمی‌توانیم با بزرگسال صحبت کنیم بیاییم با کودک صحبت کنیم. متأسفانه از هزار سال پیش تا امروز هیچکس به این نکته فکر نکرده که یک عروسک تازه به فرهنگ ما اضافه کند. به دلیل فقر فرهنگی نمایش عروسکی باعث می‌شود که اکثر هنرمندان که می‌خواهند نمایش عروسکی کار کنند به کودک فکر می‌کنند و می‌گویند با نمایش عروسکی فقط می‌شود با کودک صحبت کرد چون بزرگسال ما نمایش عروسکی را قبول نمی‌کند.

● **به نظر شما آیا حضور گروه‌های متعدد نمایش عروسکی خارجی در طول سالیان برگزاری جشنواره بین‌المللی تئاتر عروسکی مؤثر بوده است؟**

● **محمدی:** به هیچ عنوان. یعنی فقط این مسئله محدود به زمان جشنواره می‌شود هنرمندانی که در طول سال حتی یاد عروسک به آنها نخورده، در زمان جشنواره عروسکی همه می‌شوند عروسکی کار. باز من ارجاع می‌دهم به سوال اول که دلایلش در آن نهفته است. وقتی که یک نفر دلمشغولی و مسئله فکری‌اش عروسک یا نمایش عروسکی نیست به این مسئله فقط به صورت یک فستیوال نگاه می‌کند، آنهم فستیوالی برای گردهمایی. من خیلی‌ها را دیده‌ام که حتی در Workshop با شور و حرارت شرکت می‌کنند. اما نتیجه این کلاس‌ها، حرارت و شور و شوق‌ها کجاست؟! چرا وضعیت تئاتر عروسکی ما اینگونه نیست؟! این جشنواره از قدیمی‌ترین جشنواره‌های بین‌المللی است که با زحمات و تلاش استادان عروسکی مثل غریب‌پور و دیگران صورت گرفته است. متأسفانه ایراد در خود ما هنرمندان است که به مسئله نمایش عروسکی به طور تخصصی و دقیق نگاه نمی‌کنیم و آنرا به عنوان یک مسئله زودگذر در جشنواره مطرح می‌کنیم و رد

معرفی برنامه‌های امروز و فردا

تالار وحدت

جمعه: وارپته عروسک‌ها، کارگردان: محسن

شیخی، ساعت ۱۹ و ۲۰/۳۰

سالن اصلی

جمعه: گرگ سیاه بد ادا، کارگردان: عادل

بزدوده، ساعت ۱۸/۳۰ و ۲۰

سالن چهارسو

جمعه: اپیزودهای مرگبار، کارگردان: آزاده

انصاری، ساعت ۱۹ و ۲۰/۳۰

سالن سایه

جمعه: ایران من، کارگردان: فریبا رئیسی،

ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹

سالن کوپک

جمعه: میوه‌های شهر خاکستری، کارگردان:

شیوا مسعودی، ساعت ۱۸ و ۱۹/۳۰

سالن قشقای

جمعه: خصم متجاوز، کارگردان: یوسف

صدیق، ساعت: ۱۷ و ۱۸/۳۰

تالار هنر

جمعه: بی‌بی کوچیکه، کارگردان: سیمین

امیریان، رویا بحیرایی، ساعت ۱۷/۳۰ و

۱۹

تالار سنگلج

جمعه: خروس زری، پیرهن پری، کارگردان:

نیاس حسین‌زاده، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹

تالار خورشید

جمعه: افسانه گرشاب، کارگردان: زهره

نجاری، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹/۳۰

خانه هنرمندان

جمعه: ماهی سیاه کوچولو، کارگردان: یعقوب

صدیق جمالی، ۱۷ و ۱۹/۳۰

سالن اجتماعات خانه هنرمندان

جمعه: مروری بر نمایش‌های عروسکی

ایتالیا

شنبه: مراسم اختتامیه - تالار وحدت -

ساعت ۱۸

می‌شود. ما الان مرکزی داریم به نام مجموعه تئاتر شهر. هنرمندانی که در این مجموعه کار می‌کنند. افتخارشان حضور در این سالن‌ها و اجرای برنامه است اما به تعداد انگشتان دست اشخاصی وجود دارند که افتخارشان اجرای یک نمایش عروسکی باشد. این دقیقاً همان مسئله بی‌اهمیت انگاشتن جامعه هنری‌مان نسبت به تئاتر عروسکی است. از طرفی دانشجویان دانشکده‌ها وقتی که وارد این گرایش می‌شوند یا از انگیزه کافی برخوردار نیستند یا اطلاع کافی در این زمینه ندارند و هدفشان فقط پا گذاشتن به حرف تئاتر است. وقتی که وارد این گرایش می‌شوند و با مشکلات و مسائلش روبرو می‌شوند ناامیدانه از آن روی بر می‌گردانند. اینجا باید به یک نکته‌ای اشاره کنم و آن مخاطبین ما هستند، یعنی نباید تمام مشکلاتی که در نمایش عروسکی وجود دارد را به گردن هنرمندان تئاتر انداخت، بخشی از آن هم به مخاطبین ما بر می‌گردد.

متأسفانه ما به جز در کانون پرورش فکری مخاطبین حرفه‌ای تئاتر عروسکی نداریم. حالا اگر کسی در کانون پرورش فکری نمایش عروسکی دید که می‌تواند خوب را از بد تشخیص دهد و مطمئن باشد که کار خوب عروسکی هم وجود دارد اما اگر ندید قضاوتش را تعمیم می‌دهد به تمام نمایش‌های عروسکی که در حال اجرا هستند. من امیدوارم که در سالن‌های دیگری از جمله مجموعه تئاتر شهر نمایش‌های عروسکی نه تنها برای کودکان بلکه برای بزرگسالان هم به اجرا گذاشته شود و نمایش عروسکی و نمایش کودک از سالن‌های دور افتاده فرهنگسراها به مراکز اصلی تئاتر آورده شوند. چون ما این اشتیاق را در مدیریت تئاتر مملکت می‌بینیم نمونه آن هم برگزاری جشنواره‌های بین‌المللی تئاتر عروسکی است. هر جریانی نیاز به استمرار دارد تا فرهنگ خودش را در جامعه پیدا کند. برای ایجاد فرهنگ نمایش عروسکی در بین جامعه و تربیت مخاطب متخصص ما نیاز به استمرار نمایش عروسکی در مراکز اصلی تئاتر مملکت و توسط اشخاصی که در این زمینه صاحب تجربه هستند، داریم.

که با زحمات و تلاش استادان عروسکی مثل غریب‌پور و دیگران صورت گرفته است. متأسفانه ایراد در خود ما هنرمندان است که به مسئله نمایش عروسکی به طور تخصصی و دقیق نگاه نمی‌کنیم و آنرا به عنوان یک مسئله زودگذر در جشنواره مطرح می‌کنیم و رد می‌شویم.

● جشنواره تئاتر عروسکی یک جشنواره غیر رقابتی است. غیر رقابتی بودن این جشنواره حسن است یا عیب؟
● محمدی: همیشه ما در مسئله هنر رقابت را باید یک مسئله زائد بدانیم. رقابت در هنر نمی‌تواند معنا داشته باشد. اگر امروز من در جشنواره‌ای جایزه می‌گیرم این دلیلی بر آن نیست که کسی جایزه نگرفته بی‌کفایت است و اثرش فاقد ارزش‌های هنری است. در جشنواره‌هایی که در این مرز و بوم انجام می‌شود شورای کارشناسی وجود دارد که نمایش‌ها را می‌بینند و انتخاب می‌کنند.

پس مسئله بی‌کفایت یا فاقد ارزش هنری بودن در یک اثر کاملاً منتفی است به خاطر اینکه یک شورای تخصصی آنها را انتخاب و تأیید کرده است. این به تمام جشنواره‌ها تعمیم پیدا می‌کند. وقتی در تمام سطح دنیا شورا و انتخابی وجود دارد پس اثری که به جشنواره وارد می‌شود نمی‌تواند فاقد ارزش هنری باشد. در نتیجه رقابتی کردن این جشنواره‌ها به نوعی نادیده گرفتن آنهاست که جایزه نمی‌گیرند، و بزرگ کردن آنهاست که جایزه گرفته‌اند. اگر این رقابت‌ها به قدردانی تبدیل شود خیلی بهتر است. قدردانی از سبک، شیوه یا مفهوم و نه به جهت اولی و دومی. یک هنرمند هیچوقت در آخر صف نمی‌ایستد.

● متأسفانه ما سالهاست شاهد این مسئله هستیم که جدا از زمان جشنواره عروسکی و در طول این دو سال وسط برگزاری در جشنواره تولید خودجوش تئاتر عروسکی بسیار کم اتفاق می‌افتد دلیل آن چیست؟ حتی دانشجویان تئاتر عروسکی به طور جدی برخورد نمی‌کنند چرا؟

● محمدی: عمده دلیلش این است که تئاتر عروسکی در کشور ما بسیار بی‌اهمیت دیده

◀ خیمه شب بازی می تواند با کامپیوتر و ماهواره رقابت کند

گفتگو با "ساسان مهرپویان" کارگردان نمایش "حسنی و مبارک"

است. البته همه اینها به آموزش‌های نمایشنامه‌نویسی، عروسک‌سازی و عروسک گردانی و... ارتباط دارد. به نظر من چون کودکان این نمایش‌ها را ندیده‌اند حتی تازگی‌اش از بازی‌های کامپیوتری بیشتر شده است.

● **برگزاری این جشنواره به شکل بین‌المللی تا چه حد توانسته در جهت رشد کیفی تئاتر عروسکی کشور ما مؤثر باشد؟**

● **مهرپویان: درست است که جشنواره بین‌المللی برگزار می‌شود ولی همه کارها مختص به جشنواره شده و همه گروه‌ها چند ماه قبل از جشنواره شروع به کار می‌کنند. این جشنواره دو سال یکبار برگزار می‌شود و لازم است تا در آن تحول ایجاد شد، و هر ساله برگزار شود. آموزش باید تداوم داشته باشد. گروه‌های خارجی می‌آیند اجرا می‌کنند و می‌روند؛ کسی هم از تکنیک‌های آنها سر در نمی‌آورد. ولی اگر آموزش وجود داشته باشد وضعیت فرق می‌کند. نمایش عروسکی جایگاه خاصی را در تئاتر کشورمان داراست. اگر بتوانند امکان را فراهم کنند که گروه‌هایی که کار کودک و عروسکی می‌کنند بیشتر با این فن آشنا شوند خوب است. من خودم بیشتر روی علاقه خودم این کار را یاد گرفتم. اگر هرگز اقدام به آموزش کار خیمه شب بازی می‌کرد، حتماً بهتر کار می‌کردم. البته حمایت‌های آقای فتحعلی بیگی بی‌تأثیر نبوده چون ایشان نه تنها برای من بلکه برای خیلی از جوان‌هایی که می‌خواهند در این عرصه کار کنند پشتیبان هستند.**

● **مهمترین بحث در خصوص تئاتر عروسکی بحث آموزش است با توجه به تعدد دانشکده‌های تئاتری و وجود گرایش عروسکی آیا شاهد رشد علمی این تئاتر بوده‌ایم؟**

● **مهرپویان: من فکر می‌کنم اینقدر مشکلات مالی زیاد است و دانشجو هم که از دانشگاه بیرون می‌آید می‌بینی، رشته‌اش عروسکی است ولی سر از بازار در می‌آورد. فکر می‌کنم به جای صد درصد شاید سی درصد این فعالیت وجود داشته و بیشتر هم در زمینه ساخت عروسک بوده است. به نظر من باید ارتباط گروه‌های ایرانی و خارجی آنقدر تنگاتنگ شود که ما چیزهایی از آنها یاد بگیریم و آنها چیزهایی از ما. به نظر من تئوری خیلی مؤثر نیست تئوری را باید دانست ولی عمل است که همه چیز را مشخص می‌کند. خیلی از دانشجویان تئوری را خوب می‌دانند ولی در عمل نمی‌توانند موفق عمل کنند. این مسئله به شکل یک معضل در آمده است.**

خواسته باشیم به شکل اصلی آن دست بزنیم از اصالتش خارج شده‌ایم. به نظر من تنها راهش این است که برای جذابیتش از جلوه‌های ویژه استفاده کنیم. به نظر من آن شکل سنتی باید به شکل سینه به سینه منتقل شود و اگر تعبیر دهیم شکل اصلی‌اش را از دست می‌دهد.

● **با توجه به اینکه عمده تجربه شما در نمایش سنتی زنده بود چه شد که تصمیم گرفتید به سراغ تئاتر عروسکی بروید؟**

● **مهرپویان: من نقالی کار کردم، تعزیه و تخت حوضی هم کار کردم و دوست داشتم خیمه شب‌بازی هم کار کنم. به نظر من شناسنامه هر فرد هنری همین نمایش‌های سنتی است. گمان می‌کنم هنرمند تئاتر اول باید این شناسنامه را بشناسد بعد به سراغ شیوه‌های دیگر تئاتر برود. من در نقالی و تخت حوضی مخاطب بزرگسال داشتم و خواستم در این نمایش با اجرای خیمه شب بازی - که به تخت حوضی نزدیک است - خودم را در رابطه با مخاطب کودک محک بزنم.**

● **تئاتر سنتی زنده سخت است یا عروسکی؟**

● **مهرپویان: عروسکی خیلی سخت‌تر است چون شما باید عروسک گردانی کنید و به جای چند شخصیت صحبت کنید. من سعی کردم با تغییر صدایی که در صفر انجام می‌شود شخصیت‌ها را تفکیک کنم. چون در خیمه شب بازی صداها همه یک جور است. تا حدودی هم موفق شده‌ام که تغییرات محسوس باشد. سخت‌تر است چون حرکت عروسک گردانی مشکل است. حتی شخصیت‌سازی این نمایش‌ها هم مشکل‌تر است.**

● **فکر می‌کنید در این زمان که بازی‌های کامپیوتری، تلویزیون و ماهواره برای کودکان وجود دارد هنوز هم خیمه شب بازی جذاب باشد؟**

● **مهرپویان: به نظر من خیمه شب بازی همیشه تازگی‌های خودش را دارد. من بارها در اجراهای خیمه شب بازی دیده‌ام که بچه‌ها این کنجکاوی درشان ایجاد می‌شود که این صداها و عروسک‌ها از کجا می‌آیند. آن بازی‌های کامپیوتری و تلویزیون جایگاه خودشان را دارند و خیمه شب بازی هم جایگاه خودش را دارد. البته همه اینها به حمایت مرکز هنرهای نمایشی بر می‌گردد که با حمایت از این نمایش‌ها آنها را زنده نگه داشته و حتی با کامپیوتر و تلویزیون رقابت کند. بعد از انقلاب نمایش‌های سنتی و خیمه شب بازی به اندازه قبل از انقلاب حمایت نشده**

● **در ابتدا کمی درباره نمایشی که برای جشنواره آماده کرده‌اید توضیح دهید.**

● **مهرپویان: اجرای این نمایش به سبک قدیمی خیمه شب بازی است که البته نمایشنامه‌اش با نمایشنامه‌های قدیمی خیمه شب بازی فرق دارد. عروسک‌های این نمایش بزرگتر است ما در این نمایش از تکنیک‌های نورپردازی استفاده کردیم. از ویدئو پروژکشن استفاده می‌کنیم و نورهای ماوراء بنفش و... یعنی جلوه‌های ویژه را در اولویت قرار داده‌ایم برای اولین بار به جای مرشد مرد از مرشد زن استفاده می‌کنیم. ما کف خیمه را شیشه‌ای کردیم و از زیر پای عروسک رنگ فضا تغییر می‌کند.**

● **از نظر محتوایی هم تغییراتی داده‌اید؟**

● **مهرپویان: از لحاظ محتوا همان محتواهای قدیم است. البته اتفاقات فرق می‌کند ولی تکنیک‌ها همان تکنیک است. آقای فتحعلی بیگی در این نمایشنامه خواسته تا خلاقیتی را به وجود آورد و حتی ظرفیت این را دارد که به شکل سریال هم اجرا شود. این نمایش می‌تواند با شخصیت‌های ثابت و داستان‌های چند قسمتی اجرا شود. ما در این نمایش قصدمان این بود تا خیمه شب بازی با اجراهای سابق تفاوت داشته باشد.**

● **آیا از هنرمندان سنتی هم استفاده کرده‌اید؟**

● **مهرپویان: در گروه نسل قدیم در گروه موسیقی و نسل جدید در اجرا در کنار هم قرار گرفته‌اند. من فکر کردم اگر مرشد زن باشد ارتباط با بچه‌ها به این دلیل که مخاطب این کار کودک است بهتر برقرار می‌شود.**

● **شما فکر می‌کنید تا چه حد لازم است که در خیمه شب بازی سنتی دخل و تصرف صورت گیرد؟**

● **مهرپویان: ما اگر بخواهیم از سبک اصلی دور شویم ممکن نیست. ما باید شکل اصلی را حفظ کنیم و با استفاده از یکسری خلاقیت‌ها کمی جذاب‌ترش کنیم. این خلاقیت می‌تواند در نوشتن و استفاده از تکنیک‌های مدرن باشد. اگر**

معرفی سایت‌های نمایش عروسکی

گردآوری: شهناز یوسفی
مترجم: آناهیتا کارآمد

می‌کند. این نمایش‌ها که تماماً روی صحنه اجرا می‌شوند شامل کار با عروسک‌های خیمه‌شب‌بازی، عروسک‌هایی که به میله متصلند و عروسک‌های دستی است.

۶۷. ریک لیون عروسک‌های لیون
<http://lyonpuppets.com>

این گروه شامل یک عروسک‌گردان فیلم و تلویزیون و گروه نمایش زنده او به نام عروسک‌های لیون است.

۶۸. عروسک‌های شوستر نیک
(Shoestring)

<http://www.shoestringpuppets.fsnet.co.uk>

نمایش‌های پانچ و جودی اجرا می‌کند.

۶۹. لوناتیک فنتستیک

(Lunatique Fantastique)

<http://www.lunfun.com>

گروه نمایش خیمه‌شب‌بازی است که به

اشیاء بی‌جان، جان می‌بخشد.

۷۰. نمایش عروسکی

Hands 2 God Christian

<http://www.angaelfive.com/me2/hands2god>

پیام نجات بخش عیسی مسیح را از

طریق موسیقی و نمایش خیمه‌شب‌بازی

اشاعه می‌دهد و در غرب میانه اجرا می‌کند.

کانکتیکات که بیش از دیگر گروه‌ها تور نمایشی داشته است و مجموعه‌ای از نمایشنامه‌های جذاب و مهم را بازی می‌کند.

۶۳. تئاتر خیمه‌شب‌بازی آمستردام
<http://www.arionet.demon.nl>

به اجرای نمایش‌های کلاسیک خیمه‌شب‌بازی بر روی ابراهایی از موزارت و هوفن باخ اختصاص دارد.

۶۴. عروسک‌های خیمه‌شب‌بازی باب
بیکر (Bob Baker)

<http://www.bobbakermarionettes.com>

نمایش‌هایی را اجرا می‌کند و عروسک‌های سفارشی نیز می‌سازد و عرضه می‌کند.

۶۵. تئاتر عروسکی و نمایش با ماسک
در قلب جانور (In the Heart of the Beast)

<http://www.hobt.org>

اطلاعاتی درباره نمایش‌های در حال اجرا و نیز در مورد فستیوال سالیانه روز می در اختیار عموم قرار می‌دهد.

۶۶. گروه عروسکی

<http://www.thepuppetco.org>

گروه نمایش حرفه‌ای غیرانتفاعی که

نمایش‌های عروسکی را در طول سال اجرا

۵۸. تئاتر عروسکی گیلاس سیاه

(Black Cherry)

<http://www.charm.net/~bhaas>

تئاتر عروسکی قابل حمل و جابجایی است که در منطقه آتلانتیک میانی بالتیمور در گردش است.

۵۹. تئاتر کالماری (Teatro Calimari)

<http://members.aol.com/itcalimeri>

به نمایش عروسکی و نمایش با ماسک اختصاص دارد.

۶۰. تئاتر عروسکی مام (Mum)

<http://www.mumpuppet.org>

به مردم با هر پیشینه و زمینه قبلی تحصیلاتی و جز آن، هنر نمایش عروسکی و تئاتر را معرفی کرده و آموزش می‌دهد.

۶۱. ال موندو دولموکوس

(El Mudno de Los Muecos)

<http://www.wordofpuppets.com>

گروهی غیرانتفاعی است و به اجرای نمایش با ماسک می‌پردازد.

۶۲. گروه عروسکی رابرت راجرز

(Robert Rogers)

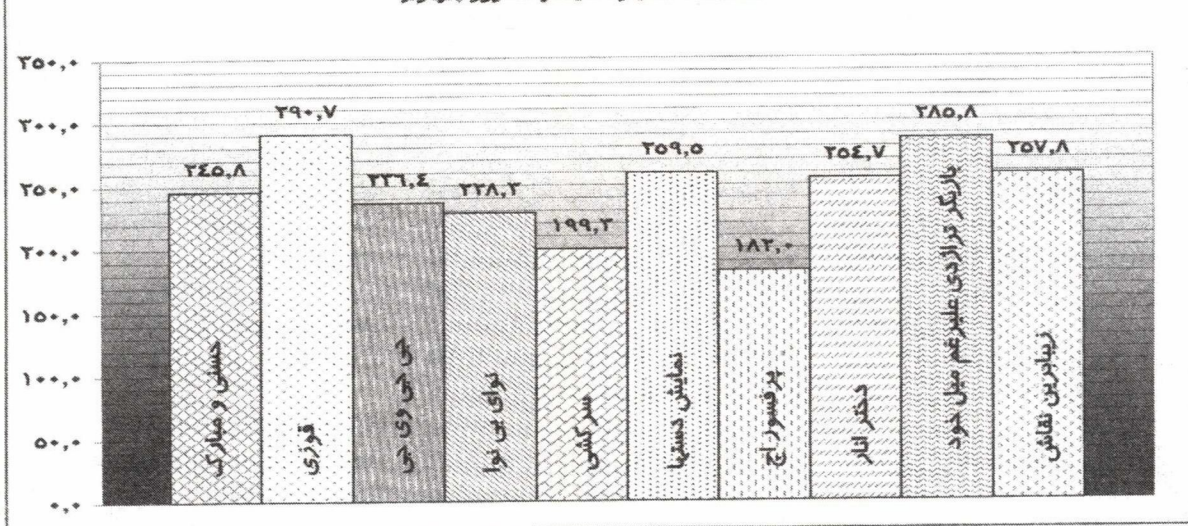
<http://pagaes.cthome.net/puppets>

قدیمی‌ترین گروه تئاتر عروسکی در

نمایش‌های برتر روز پنجم جشنواره از دید تماشاگران

ردیف	عنوان نمایش	امتیاز
۱	قوزی	۲۹۰.۷
۲	بازیگر تراژدی علیرغم میل خود	۲۸۵.۸
۳	نمایش دستها	۲۵۹.۵

مقایسه امتیاز نمایش‌های روز چهارم

معرفی گروه‌های شرکت کننده در جشنواره

Deadly Episodes

The work of the puppet workshop of Moâser Theatre Group

Based on N. Borhâni

Marand's plot

Director: A. Ansâri

Puppeteers: M. Ahmadi, M. Imânkhâni, M. Moeini, A. Sangdel, A. Yadullâhi, F. Qâsempour, Sh. Ansâri

حسن کچل

کاری از گروه تئاتر اندیشه براساس قصه عامیانه "حسن کچل" طراحی و ساخت عروسک، نویسنده و کارگردان: افسانه زمانی

عروسک‌گردانان: مریم آشوری، آزاده صمدی، هدیه طاهری، مریم اکبرپور

بازیگر: مریم آشوری

شیوه اجرا: سایه

خلاصه نمایش:

حسن پسری تپل است که حتی برای بازی کردن هم از خانه بیرون نمی‌آید و در نتیجه مادرش - نه حسن - بار تمام زندگی را به دوش می‌کشد. در این میان، گلبو، دختر باهوش و زرنگ هم سعی می‌کند که نه او نقشه می‌کشد تا حسن از خانه بیرون بیاید و ...

Bald Hasan

The work of Andisheh Theatre Group

Based on the story called "Bald Hasan"

Puppet Maker and Designer, Writer, Director: A. Zamâni

Puppeteers: M. Ashouri,

A. Samadi, H. Tâheri,

M. Akbarpour

Cast: M. Ashouri

آهای! اروپان قره کجایی؟

براساس نمایشنامه "دوست گمشده" نویسنده: نغمه ثمنینی

کارگردان: هلن همتی

عروسک‌گردانان: بهناز مهدیخواه، شقایق عشقی، صادق داوری‌فر، علیرضا ناصحی، حافظ آهی

بازیگران: بهناز مهدیخواه، صادق داوری‌فر، علیرضا ناصحی، حافظ آهی، میثم یوسفی

خلاصه نمایش:

Writer: A. Sâlehpour

Director: S. Bâniâni

Puppeteers: D. Dâdâshi,

A. Khâzani, F. Manzoofiniâ,

D. Setâyeshgar, Z. Sohrâbi,

H. Helâli, M. Yoosefiân,

A. Pourmohammad, S.R. Alavi,

A. Kheirizâdeh, M. Qâsemi Nasab

بی بی کوچیک

کاری از گروه تئاتر ماهان

طراح و نویسنده: سیمین امیریان

کارگردانان: سیمین امیریان، رویا بحیرایی

عروسک‌گردانان: ملیحه کیادربندسری، لاله مال میر، منصوره مرادی، اعظم قاضی

بازیگران: رویا بحیرایی، مرتضی آقا حسینی، حمید فلاحی، عباس صفا

شیوه اجرا: باتومی، سایه، سیاه

خلاصه نمایش:

دزدانی قصد دارند خیال و خاطره‌های

بی بی کوچیک را برابند، غافل از اینکه خیال

دزدیدنی نیست. بی بی به آنها می‌آموزد که گوهر

خیال خودشان را باور کنند.

Little Lady

The work of Mâhân Theatre Group

Writer and Designer:

S. Amiriân

Director: S. Amiriân, R. Bahirayi

Puppeteers: M. Kiâdarbandsari,

L. Mâlmir, M. Morâdi, A. Qâzi

Cast: R. Bahirayi, M. Aqâhoseini,

H. Fallâhi, A. Safâ

اپیزودهای مرکبار

کاری از کارگاه عروسکی گروه تئاتر معاصر

براساس طرحی از نادر برهانی‌موند

کارگردان: آزاده انصاری

عروسک‌گردانان: مرجان احمدی، مرضیه

ایمان‌خانی، مریم معینی، آذر سندگل،

علی یدالهی، فیروزه قاسم‌پور، شهره

انصاری

شیوه اجرا: میله‌ای

خلاصه نمایش:

مرگ سراغ آدم‌های مختلف می‌رود و با

اهدای گلی، کار را تمام می‌کند، تا اینکه با دختری

گلفروش روبرو می‌شود. دخترک پیش از آنکه

مرگ بتواند کاری کند، عاشقانه گل را تقدیم او

می‌کند و ...

درخت بخشنده

بر اساس داستان "درخت بخشنده" نوشته شل سیلور استاین، ترجمه رضی

خدادهیرمندی

کاری از گروه تئاتر سیمرغ

نویسنده و کارگردان: سامان محمدی

عروسک‌گردانان: مژگان علوی، لیلا معین،

علیرضا ابراهیمی، پانته‌آ ساری اصلانی،

نازلی امیرقاسمی، آیدین سیاردشتی

بازیگران: رامین سیاردشتی، علی

انصاری

شیوه اجرا: سایه

خلاصه نمایش:

عموشلی که نقاشی پرآوازه است، شاهکاری

خلق می‌کند که مورد تحسین همگان قرار می‌گیرد.

همه سعی در دزدیدن این شاهکار دارند و ...

The Merciful Tree

Based on the story of "The Merciful Tree" by Shell Silver Stine,

Translated by Razi Khodâdhirmandi

Simorgh Theatre Group

Writer and Director:

S. Mohammadi

Puppeteers: M. Alavi, L. Moeini,

A.R. Ibrâhimi, P. Sâri Aslâni,

N. Amirqâsemi, A. Sayyâr Dashti

Cast: R. Sayyâr Dashti, A. Ansâri

قوزی

براساس یک داستان عامیانه قدیمی ایرانی

کاری از گروه تئاتر شقایق

نویسنده: اردشیر صالح‌پور

کارگردان: سیامک بانینی

عروسک‌گردانان: داود داداشی، علی

خازنی، فرشاد منظوفی‌نیا، دامون ستایشگر،

زهرا سهرابی، هاله هلالی، مهدی یوسفیان،

آرش پورمحمد، سیدرضا علوی، علی

خیری‌زاده، محمد قاسمی‌نصب

شیوه اجرا: ماسک، تن پوش

خلاصه نمایش:

اجنه به کمک سیاه - شخصیت نمایش‌های

سنتی ایران - می‌آید و قوز او را برداشته بر پشت

میرزا می‌گذارد و ...

Hunchback

Based on an Old Iranian

Folklore

Shaqâyeq Theatre Group

پرنده و نقاش
کاری از گروه تئاتر سارا (همدان)
 نویسنده: عباس دوست قرین
طراح و کارگردان: بهرام دوست قرین
عروسک‌گردانان: آناهیتا چلوبی، مجتبی خوش‌صفت، رضا افشار، مریم چهاردولی، سمیرا فرج‌نیا، طیبه آنجدانی، لیلا عباسی، لیلا آرایشگری، امیر بختیاری، اشکان جنابی، سمانه خوش‌طینت
شیوه اجرا: سیاه
خلاصه نمایش:

یک نقاش، تابلویی از یک پرنده دارد که آن را علی‌رغم میل باطنی‌اش، به خاطر پول می‌فروشد. او پس از مدتی از کرده خود پشیمان می‌شود. در آن سوی، پرنده جان گرفته از تابلو بیرون می‌رود و به دنبال خانه نقاش روان می‌گردد...

Bird and Painter
The Work of Sârah Theatre Group (Hamedân)

Writer: A. Doustqarin
Designer and Director:

B. Doustqarin
Puppeteers: A. Chelowyl, M. Khoshsefat, R. Afshâr, M. Chehârdovâli, S. Farajniâ, T. Anjedâni, L. Abbâsi, L. Arâyeshgari, A. Bakhtiârî, A. Jenâbi, S. Khoshtinat

مادر مادر است

کاری از گروه مادر (---)

نویسنده و کارگردان: فیروزه مدیر خراسانی
بازیگران: فرشته مدیر خراسانی، نسترن ولی‌زاده، ندا افخمی، حسینی، مریم احمدیان، طاهره قاسمیان، لیدا قاسمی
شیوه اجرا: دست و دستکشی
خلاصه نمایش:

آواهایی مادری را دعوت می‌کنند تا دیارش را ترک نهند. در مقابل عواملی هستند که می‌خواهند او بماند او به صحرا می‌رود. باران هم از او فرار می‌کند. گرگ‌ها هم به او حمله می‌کنند. آتش کمکش می‌کند. به میان کوهی می‌رسد. آنها از او می‌گیرند و در نهایت تلاش آب‌ها به سرخ فرزندش می‌روند و او به آرامش می‌رسد.

Mother is Mother
The Work of Mother Group
Writer and Director:

F. Modirkorâsâni
Cast: F. Modirkorâsâni, N. Valizâdeh, N. Afkhami, Hoseini, M. Ahmadiân, T. Qâsemiân, L. Qâsemi

نوید باران می‌دهد و...

Oh, "Tashtar". The Rain-Falling Star
The Work of Mehrâeen Theatre Group (Kermânshâh)
Designer, Writer and Director: R. Morakkabâti
 Tabarestâni
Puppeteers: R. Morakkabâti
 Tabarestâni

تازه پری

کاری از گروه تئاتر سایه (قائم‌شهر)

براساس یک افسانه ایرانی
طراح، نویسنده و کارگردان: رجبعلی فلاح
عروسک‌گردانان: دنیا شاهکلایی، افسانه سیفی‌پور، فرشته شاهکلایی، رجبعلی فلاح، فاطمه محمدی
بازیگر: مهدی کردان
شیوه اجرا: سیاه
خلاصه نمایش:

دیوی قصد دارد بچه‌های "گل‌پری" را نابود کند، ولی به کمک طبیعت و موجودات جنگل، تغییر عقیده داده و کنار پری‌ها برای همیشه زندگی می‌کند.

New Fairy
The Work of Sâyeh Theatre Group (Qâemshahr)

Based on an Iranian Fiction
Designer, Writer and Director: R. Fallâh

Puppeteers: D. Shahkolâyi, A. Seifipour, F. Shahkolâyi, R. Fallâh, F. Mohammadi
Cast: M. Kordân

خیمه‌شب بازی

کاری از گروه تئاتر سایه (قائم‌شهر)

طراح، نویسنده و کارگردان: رجبعلی فلاح
عروسک‌گردانان: رجبعلی فلاح، حسن سلطانی

بازیگر: محمد حیدریان

شیوه اجرا: دستکشی

خلاصه نمایش:

پهلوان عاشق شاه‌باجی خانم می‌شود، اما دیو مانع ازدواج اوست. پهلوان بالاخره به کمک مردم با شاه‌باجی خانم ازدواج می‌کند.

Puppet Show
The Work of Sâyeh Theatre Group (Qâemshahr)
Designer, Writer, Director:

R. Fallâh
Puppeteers: R. Fallâh, H. Soltâni
Cast: M. Heidariân

"مبارک" که از تهایی در خیمه خسته است، با سایه خود آشنا شده و فکر می‌کند که دوستی ندارد. ولی با غروب آفتاب سایه از بین می‌رود. مبارک برای پیدا کردن دوست گمشده خود به راه می‌افتد و در سرزمین ترکیه "قره‌گز" را به جای دوست خود می‌گیرد اما در می‌یابد که اشتباه کرده است. او برای یافتن دوست خود به انگلستان و اسپانیا رفته و با "پانچ" و "اورلاندو" آشنا می‌شود.

سپس...
Hey! Vroupan Qarah, where are you?

Based on "Lost Friend" drama

Writer: N. Samini
Director: H. Hemmati
Puppeteers: B. Mehdikhâh, Sh. Eshqi, S. Dâvarifar, A. Nâsehi, H. Ahi
Cast: B. Mehdikhâh, S. Dâvarifar, A. Nâsehi, H. Ahi, M. Yousefi

نوی بی‌نوا

کاری از گروه تئاتر سایه (گنبد کاووس)

نویسنده: قربان دردی ملغانپور
کارگردان: مهدی آبشناس سرجامی
عروسک‌گردانان: فاطمه اشکان، حمید خزلی، محسن مخبری، لیلا مخبری، علی‌اکبر محزون، فاطمه آجاک، حمیده نوری، سیما پیردهقان

شیوه اجرا: سایه

خلاصه نمایش:

"بخشی" در مراسم ایل دوتار می‌نوازد. دختری محو صدای دوتار شده و...

Timeless Melody
The Work of Sâyeh Theatre Group (Gonbad-e-Kavous)

Writer: Q. Molghânpour
Director: M. Abshenâs Sarjâmi
Puppeteers: F. Ashkân, H. Khazli, M. Mokhberi, L. Mokhberi, A.A. Mahzouni, F. Ajâk, H. Nouri, S. Pirdehqân

"تشت" ای ستاره باران ساز

کاری از گروه تئاتر مهرآئین (کرمانشاه)
طراح، نویسنده و کارگردان: رویا مرکباتی
 طبرستانی

عروسک‌گردان: رویا مرکباتی طبرستانی
شیوه اجرا: سیاه، ماسک
خلاصه نمایش:

زنی به نام آناهیتا مدام در خوب می‌بیند که کودکی را که باردار است، کشته‌اند. در آن زمان سرزمین ایران شهر دچار خشکسالی است. پس از چند سالی خشکسالی، ستاره‌ای هویدا می‌شود و

A Better Festival with consensus

It is the last days of holding the 9th International Puppet Theatre Festival which has been successful in presenting puppet showmen's works. Showmen and spectators seem to be content, but all of us know that in order for this happiness to be continuous, and for holding a better festival in the next years, and for the quality of programs and performances to reach the desirable criterion, we should think and find the ways to remove obstacles and problems so that the word "International" in the title of the festival presents its own actual meaning in theatrical criterions and in the quality of festival holding process.

The best endeavors of Theatrical Arts Center to hold this festival and the other festivals is admirable, but there is a need for exact proficiency in holding festivals especially those in which a particular theatrical art is presented. That is, if some of experts gather and exchange their thoughts and opinions immediately after the festival finishes, in order to agree on a program for the next

festival which will be held two years later, the festivals will be held better and we have the time to consider the foreigners' works and Iranian's, both, to choose the best for the next festival.

The 9th puppet theatre festival showed us, more than before that this specialized gathering needs a separate secretariate with the contribution of all centers of puppet theatre. We should believe that these festivals must be the best and the most excellent in Iran and in the world and it is the time for choosing the programs decisively and in a high level to be performed during the festival.

It is obvious that we have presented some of the best puppet theatres of the world in our festivals, but we can not claim that we have shown the best theatres of our country. If our artists' purpose is attaining the most excellent and high level of performances, they must discuss on and speak about their deficits and defects together, and achieve practical methods for the continuation of the activities and producing better puppet theatres. Certainly, if there is a congenial working atmosphere, people in charge will support them and their works generously.

One Story About Two Mice

Stage Play by Daniela Yordanova and Elizabet Radeva

Director: Vesselin Mezekliev

Set and Puppets Designer: Vassil Rokmanov, Silva Buchvaroava

Music: Assen Avramov

Starring: Elizabet Radeva and Liliya Mostrova

Synopsis:

One day the Rural Mouse sneaks into a cupboard full of all

sorts of delicious things and is just about to decide he has discovered the "Paradise of Mice", When the Urban Mouse -whose home-castle is this cupboard in fact- surprises him from behind. Right in the middle of a fierce battle over a piece of cheese there comes the Mistress of the house and gives a terrified shriek: "What? Mice in my cupboard?!" She puts some poison at once. The starved Rural Mouse addresses himself to the small bottle, but the Urban one, who is not new to the snares of urban life comes to his rescue and save him from certain death. The angry Mistress sets a mousetrap, and even calls upon her pet cat Shushi to help, but the two mice cunningly catch the cat in the trap.

Experiencing a number of adventures and surviving the hazardous tricks of urban life, the two mice become friends and finally decide to go out and live together in freedom.

No one is poor when he has got friends.

Friendship, responsibility, the freedom to make your own choice, who are you, where is your place in life- these are some of the main ideas of the play.

It is designed for children from 4 up to 11 years of age.

Liar Vorskan

Synopsis:

This is a story about a liar hunter who always is telling stories that never take place. Once he told the story about going hunting with his brothers and father. The story was about where, how and whom did they shout in the result of that hunting. Then in the end of the story he told how they made dinner in the pot with no bottom from not shouted birds.

NAMAYESH

The 9th International
Puppet Theatre Festival

No. 5

Editor-in-chief

Laleh Taqian

Technical Manager

Anoushiravan Mirzaei

Computer Manager

Mohammad-Ali Mirzaei

Translator

Hengameh Fathinejad

Photography

H. Tarasodi, M. Mohamadi

Typesetting

Farzaneh Sarmadi

Javad Tulami

Parviz Mirzahosseini

نهمین جشنواره بین المللی نمایش عروسکی تهران - ۲۴ تا ۳۰ شهریور ماه - ۱۳۸۱ - تهران

THE 9th INTERNATIONAL PUPPET THEATRE FESTIVAL - TEHRAN 15 - 21 SEP - 2002

مکان	زمان		تالار وحدت	سالن اصلی تئاتر شهر	سالن چهار سو	سالن سایه	سالن کوچک	سالن قشقای	تالار هنر	تالار سنگلج	تالار خورشید	خانه هنرستان ایران	سالن اجتماعات	
	سالن	ساعتها												
یکشنبه ۲۴ شهریور	۱۹	۲۰-۱۸/۳۰	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا- ۱۵۰	تئاتر کاغذی آلمان ۵۰	۲۰/۳۰-۱۹ بر هانمی میرند فر شیدزبرر کتیا ۵۰ فارسان	۱۹-۱۷/۳۰ برج رامین سیر دشتی ۴۵	۱۹/۳۰-۱۸ شمیم شیخ ۳۵	۱۸/۳۰-۱۷ مهدی لطفی ۴۵	۱۹-۱۷/۳۰ جوجه طلاگرگ بلا فریبا چوپان نژاد ۶۰ کرگان	۱۹-۱۷/۳۰ افسانه اورا شینازوار نیلوفر رفیعی ۶۰	۱۷/۳۰-۱۹/۳۰ قصه های اسپانیایی توسکاواقدی ۲۵	۱۷/۱۹/۳۰ تذشتر رویامر کباتی ۵۰ کرمانشاه	۱۷	
دوشنبه ۲۵ شهریور	یک اجرا- ۱۵۰	تئاتر کاغذی آلمان ۵۰	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا- ۱۵۰	تئاتر کاغذی آلمان ۵۰	گودو می آید مهتاب شمس ۴۰	ضحاک بد تجربه نازم بناکریدختی فریادبازایی ۶۰	حسن کچل افسانه زمانی ۵۰	شیرینی که می خرید نیلوفر کیدانی ۳۵	داستان آفرینش فرحناز رضایی ۲۵	غاز تخم طلا زهره مریدی ۴۰	تازه پری رجبعلی فلاح ۵۰ قائم شهر	تازه پری رجبعلی فلاح ۵۰ قائم شهر		
سه شنبه ۲۶ شهریور	یک اجرا- ۱۵۰	سرکشی هند ۲۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا- ۱۵۰	سرکشی هند ۲۵	روای کوچه من توسکاواقدی ۳۵	رویشک روشن پهروز غریب پور ۵۰	خبر شب بازی به شیوه فاجار سلمان دوموش ۵۰	کفتکوی مهر منصور پاکبین ۳۵	کوکو صمصامی ۵۰	کوکو صمصامی ۵۰	کوکو صمصامی ۵۰	مادر، مادر است سهراب خواجهنژاد ۳۰ مشهد	مادر، مادر است سهراب خواجهنژاد ۳۰ مشهد	
چهارشنبه ۲۷ شهریور	یک اجرا- ۱۵۰	نمایش دستها روسیه ۲۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا- ۱۵۰	نمایش دستها روسیه ۲۵	لایر شکارچی ارمنستان ۴۰	گنجشک و عروس فرزادقاسمی ۶۰ الیگودرز	پر نده و نقاش پهراود ستفرین ۵۰ همدان	کودک غریب حسن دادشکر ۶۰	داستان دوموش بلغارستان ۵۰	خمیه شب بازی آرژوی لیب ۶۰	آرژوی لیب اکرم صناعی ۵۰	مادر، مادر است سهراب خواجهنژاد ۳۰ مشهد	مادر، مادر است سهراب خواجهنژاد ۳۰ مشهد	
پنج شنبه ۲۸ شهریور	سرکشی هند ۲۵	نمایش دستها روسیه ۲۵	سرکشی هند ۲۵	نمایش دستها روسیه ۲۵	پرفسور راج سیمین امیریان ۴۵	دختر انار زهره صبری ۵۰	بازی بازی علیه غیبه خدایان زهره جوهری ۵۰	بازی بازی علیه غیبه خدایان زهره جوهری ۵۰	قوزی سیماک بانینی ۶۰	قوزی سیماک بانینی ۶۰	قوزی سیماک بانینی ۶۰	نوا مهدی آیشناس ۴۵ گتندکاووس	نوا مهدی آیشناس ۴۵ گتندکاووس	
جمعه ۲۹ شهریور	واریه و عروسکها محسن شخی ۷۰	گرگ سیاه بانادا عادل بزدره ۳۵	واریه و عروسکها محسن شخی ۷۰	گرگ سیاه بانادا عادل بزدره ۳۵	ایزو و بدهای مرگبار آزاده انصاری ۳۵	ایران من فریبار تیسلی ۶۰	میزبان شهر خاکسری شبنو اسموعدی ۴۵	بیمه فریبا لیلی ۵۰	بیمه فریبا لیلی ۵۰	خروس زری پیرهن پری حسین عباسزاده ۵۰	افسانه گر شاسب زهره نجاری ۲۰	ماهی سیاه کوچولو یعقوب صدیق جمالی ۶۰ تبریز	ماهی سیاه کوچولو یعقوب صدیق جمالی ۶۰ تبریز	
شنبه ۳۰ شهریور														

عروسک، همزاد کودکی، همراز بزرگسالی

مراسم اختتامیه - تالار وحدت ساعت ۱۸

سالن اصلی تئاتر شهر - سالن چهار سو - سالن سایه - سالن قشقای - سالن کوچک تالار خورشید - سالن چهار سو - سالن سایه - سالن کوچک - سالن قشقای - تالار هنر - تالار سنگلج - تالار خورشید - خانه هنرستان - تالار وحدت - نمایشگاه ماسک در ورودی تالار چهار سو مورد بازدید عموم قرار می گیرد.

سالن اصلی تئاتر شهر - سالن چهار سو - سالن سایه - سالن قشقای - سالن کوچک تالار خورشید - سالن چهار سو - سالن سایه - سالن کوچک - سالن قشقای - تالار هنر - تالار سنگلج - تالار خورشید - خانه هنرستان - تالار وحدت - نمایشگاه ماسک در ورودی تالار چهار سو مورد بازدید عموم قرار می گیرد.

مركز هنرهای نمایشی

